

У етап – уніфікація бухгалтерського балансу.

Отже, на початку свого існування бухгалтерський баланс використовувався виключно як контрольний обліковий прийом, проте його широке застосування у практичній діяльності викликало потребу в поглибленні наукових досліджень у цьому напрямі.

Список використаних інформаційних джерел

1. Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання / Т. П. Погорелова, О. Р. Сьоміна // Агросвіт. – 2017. – № 1. – С. 44–48.
2. Довбуш В. І. Баланс підприємства: історія виникнення, розвитку та становлення / В. І. Довбуш // Незалежний аудитор. – 2013. – № 6. – С. 52–59.
3. Василенко І. О. Історія формування балансу як форми фінансової звітності / І. О. Василенко, М. В. Єрмолаєва // Економічні науки. – 2012. – № 9. – С. 169–175.
4. Кулик В. А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. А. Кулик. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. – 186 с.

ПІДХОДИ НАУКОВЦІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ЗАРОБІТНА ПЛАТА»

Є. В. Запаря

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
магістрант*

Н. В. Прохар

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
к. е. н., доцент, науковий керівник*

Заробітна плата є основним доходом працюючого населення, а тому порядок її обчислення має бути простим та зрозумілим всім верствам населення. В Україні в сфері розрахунків з персоналом накопичились значні проблеми, а саме: тривалий час утримується низький рівень заробітної плати; існує її надмірна міжгалузєва диференціація; оплата праці в недостатній мірі пов'язана з продуктивністю праці та ефективністю виробництва.

Ці та інші проблеми в сфері розрахунків з персоналом вказують на те, що в Україні порушуються загальноекономічні закони щодо сутності та порядку нарахування винагороди за виконану роботу, податкове законодавство є нестабільним та складним для розуміння працівникам, які не мають економічної освіти.

Більшість дослідників з проблем розрахунків з персоналом в Україні значною мірою аналізують механізм організації оплати праці. Різні його аспекти висвітлені в роботах таких відомих українських вчених як, А. В. Базилюк, В. Я. Брич, В. М. Данюк, О. А. Дороніна, Н. В. Дудіна, М. Д. Ведерніков, Ф. Ф. Бутинець, Ю. А. Верига, С. Ф. Голов, В. В. Сопко, Н. М. Ткаченко, Н. В. Шульга, В. Ф. Волик, А. М. Колот, Т. А. Костишина тощо.

Дослідження названих авторів стосувались багатьох аспектів проблеми регулювання доходів і оплати праці у ринкових умовах.

Наразі існує велика кількість трактувань сутності заробітної плати, що пояснюється різними науковими поглядами дослідників (табл. 1).

Таблиця 1 – Економічна сутність категорії «заробітна плата» [авторське узагальнення]

Автор	Визначення
Бутинець Ф. Ф.	Заробітна плата – оплата праці найманих працівників, яка виражає перетворену форму вартості і ціни робочої сили
Грیشнова О. А.	Заробітна плата – це елемент витрат виробництва, і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці
Дошак М. В., Іляш О. І.	Заробітна плата як соціально-економічна категорія є певною частиною прибутків громадян, що фіксується у грошовій формі, у структурі національного прибутку країни
Золотогоров В. Г.	Заробітна плата – сукупність виплат у грошовій (валютній) і (або) натуральній формі, отриманих робітником (нарахованих йому) за певний період часу (день, місяць, рік)
Кулішов В. В.	Заробітна плата – ціна використання праці найманого працівника
Мандибура В. О.	Заробітна плата – грошова винагорода, яку отримує працівник за роботу протягом повного робочого часу (рік, тиждень, день)

Автор	Визначення
Михайленко О. В.	Заробітна плата – це елемент ринку праці, ціна, за якою працівник продає послуги робочої сили, тобто виражає ринкову вартість використання найманої робочої сили
Науменко В. І.	Заробітна плата – частина вартості у грошовій формі, яка в результаті його розподілу надходить працівникам залежно від кількості та якості затраченої ними праці
Пищуліна О. М.	Заробітна плата є концентрованим виявленням ефективності економіки і соціальної політики держави та спроможності суспільства в цілому захищати право людини на гідне життя
Поклад І. І.	Заробітна плата – економічна форма, що застосовується суспільством для встановлення міри праці та міри заохочення
Яременко Л. М.	Заробітна плата – це грошовий дохід працівників, що залежить від кількості витраченої праці під час створення матеріального блага або конкретного товару, або витрат робочого часу при наданні послуги
Мартин О. М.	Заробітна плата – це оплата послуг праці робітника, яка відображаючи соціально-економічне становище в національній економіці та рівень життя у суспільстві, дає змогу робітникові і його сім'ї забезпечувати поточне споживання, а також заощаджувати на майбутнє
Череп А. В.	Заробітна плата – це економічна категорія, що відображає відносини між власником підприємства (або його представником) і найманим працівником з приводу розподілу новоствореної вартості (доходу)
Стаття 14, пп. 14.1.48 Податкового кодексу України	Заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом
Закон України «Про оплату праці»	Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу

Зважаючи на багатоаспектність представленої категорії, вважаємо за доцільне розглядати її з декількох позицій:

➤ з позиції підприємця: по-перше, це стаття витрат, що знижує прибуток; по-друге, оптимальна мотиваційна політика є запорукою підвищення ефективності діяльності організації, оскільки зростає зацікавленість працівників у продуктивності та якості роботи, яку вони виконують;

➤ з позиції працівника – є основним джерелом доходу і, як наслідок, детермінантою підвищення рівня життя;

➤ як елемент ринку праці – її рівень впливає на попит та пропозицію робочої сили;

➤ як грошове вираження вартості та ціни товару «робоча сила» і частково результативності її функціонування;

➤ як економічну категорію, що відображає стосунки роботодавця і найманого працівника.

Таким чином, розрахунки з персоналом є складною соціально-економічною категорією, яка відображає різнобічні інтереси сторін суспільно-трудових відносин – працівників, роботодавців та держави. Заробітна плата має визначальне значення для обчислення рентабельності підприємства, забезпечення добробуту працівників та економічного розвитку держави. Побудова систем оплати праці є досить складним завданням для будь-якого підприємства.

Список використаних інформаційних джерел

1. Про оплату праці [Електронний ресурс]: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Олійник В. Оплата праці в державному секторі термінологічний аспект / В. Олійник // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – № 3(7). – С. 56–65.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.